

Lapszemle

2010. 9. hét

Brutálisan emeli a gáz árát a kormány

„Pofátlanul nagy gázáremelésre készül a kormány” - jelentette ki Cser-Palkovics András, a Fidesz helyettes szóvivője. A támogatott rétegnél a negyven százalékot is elérő drágulást vezetnek be április elsejétől, s ez az országgyűlési választások után érezteti majd hatását. Cser-Palkovics szerint 15-50 százalék közötti mértékben kell többet fizetnünk a gázért egy hónap múlva. Információk szerint igen komoly nyomás alá helyezte a kormány az egyetemes gázszolgáltatókat azért, hogy minél kisebb szám szerepeljen az áprilistól érvényes gázárakat meghatározó kérelmükben. E szándék mögül kiviláglik a kettős politikai haszonszerzés célja. A szocialistáknak kényelmesebb úgy nekifutni a választásnak, hogy a hírek nem a gázáremelésről szólnak, s ha most elodázzák a döntést, a júliusi gázár-felülvizsgálat idején az akkorra prognosztizált háromszázalékos újabb drágulás helyett már 18-20 százalékos áremelés igényével lesz kénytelen szembenézni az új kabinet. (február 27. *Magyar Hírlap* 6.o., **Politikai nyomás a gázszolgáltatókon** *Magyar Nemzet* 1+12.o.)

A Spar meglepte a piacot

Meglepően jó adatokkal rukkolt elő a Spar Magyarország Kereskedelmi Kft. A cég tavaly 6,2 százalék növekedéssel, 397,4 milliárd forint konszolidált forgalmat hozott, ez a 2009-es 3-5 százalékos élelmiszer-eladási visszaesés mellett különösen impozáns. A növekedés azonban nem volt organikus - mondta Feiner Péter, a Spar elnöke. Tavaly 13 ezer négyzetméter kereskedelmi felülettel nőtt a cég hét új áruháza révén, a Plus üzletek "átmárkázása" miatt azonban több egységet év közben néhány hétre be kellett zárni, ez viszont forgalomkiesést okozott. A Spar idén 3-5 szupermarket és egy hipermarket nyitását tervezi. A lánc továbbra is hangsúlyozza kereskedelmi saját márkáit, amelyek a forgalom 20-21 százalékát adják. Ezen belül a legolcsóbb termékcsalád, az S-Budget súlya 7 százalék. (*Napi Gazdaság* 4.o.)

Csak bosszúság a regisztrációs jegy

A Fogyasztóvédelmi Egyesületek Országos Szövetsége szerint az ezen a héten életbe lépő regisztrációs jegy csak bosszúságot okoz. A kormány az új konstrukció bevezetését azzal indokolta, hogy így nyomon követhető, hogy a díjmentes utazásra jogosultak mennyire veszik igénybe a közösségi közlekedést. Ez állítólag adatokkal szolgál majd a jellemző utazási távolságokról, a csúcsidőszakokról, így bevezetése segíthet a menetrendek előkészítésében is. Ehhez képest a FEOSZ információi szerint a jegypénztárakban nem rögzítik, hogy az utasok mikor, hova utaznak. A regisztrációs jegyet továbbra sem lehet minden jegyárúsi helyen megvenni, így sok helyen az utasoknak a kalauztól, illetve a vezetőktől kell majd kérniük. (március 2. *Napi Gazdaság* 20.o.)

Csoportosan is perelhetőek a multik

Nagyjából egy hónap múlva lép hatályba az a polgári perrendtartásról szóló törvényt érintő módosítás, amely lehetővé teszi az úgynevezett csoportos perindítást. Az állami intézményeknek, fogyasztóvédőknek most is van lehetőségük arra, hogy hatáskörükön belül bepereljének

társaságokat - például kartellező cégeket -, ám az eredmény csak félig lehet sikeres. A bíróság ugyanis legfeljebb megállapítást tehet, kártérítés fizetésére nem kötelezhet senkit, ezt az ügyfeleknek egyenként kell elérniük külön kártérítési perek során. Ezzel szemben a csoportos perindítás magában foglalja a kártérítés követelését is. Vagyis, ha bebizonyosodik, hogy adott pénzügyi vállalkozás rosszhiszeműsége miatt ügyfelek tömegét érte kár, azt meg is kellene térítenie a társaságnak. A perindítási kérelmet a bíróságok bírálják majd el, a csoporthoz pedig ezt követően bárki csatlakozhat, aki érintett. (*Napi Gazdaság 2.o.*)

Új fórum a csalások bejelentésére

VISSZAÉLÉSEK. Az EU csalás elleni hivatala, az OLAF új internetes szolgáltatást indított az uniós pénzekkel kapcsolatos visszaélések gyanújának bejelentésére. A <https://fns.olaf.europa.eu> oldalon a lakosság és uniós tisztviselők részéről érkező bejelentéseket egyaránt várják. Van már ehhez hasonló lehetőség, de az új fórum a bejelentő és a nyomozók közötti, anonim dialógust is lehetővé teszi. European Voice

(Világgazdaság, 2010. március 3., szerda, 5. oldal)

Felfüggeszthetik három hónapra a gázellátókat

KORMÁNYSZÓVIVŐI. „Egyetlen fogyasztó sem marad gázellátás nélkül, ha az ellátást biztosító cég bármilyen ok miatt nem képes szolgáltatni” - ismertette tegnap a kormányzóvivő a már hétfőtől életbe lépett „végső menedékes rendeletet”. Szollár Domokos a kormány tegnapi ülése után közölte: a szabályozás a jelenleginél szigorúbb és átláthatóbb adatszolgáltatási kötelezettséget ír elő a gázellátó cégek számára, és megerősíti a Magyar Energia Hivatalt (MEH). A MEH ezentúl felfüggesztheti egy cég működését kilencven napra, ha az nem tudja biztosítani a gázellátást, és erre az időtartamra alternatív gázellátó társaságot kereshet. Az átvételt a lakossági fogyasztók nem érzik meg, mivel az új szolgáltató által szabott gázár nem lehet magasabb az egyetemes szolgáltatásénál. A gáz ára tehát nem lehet nagyobb annál, mint amit a hatóság hagy jóvá és a minisztérium hirdeti ki - hangoztatta a kormányzóvivő. Az új ellátó cég extraprofitot nem szedhet be, az előnye az, hogy új fogyasztókat szerezhet. Az új rendszerben a MEH kötelezheti a gázkereskedő cégeket, hogy három hónapra előre rögzítsék energiaigényüket, illetve annak felhasználását. A vállalatoknak felfüggesztésük esetén hatvan napjuk lesz arra, hogy bebizonyítsák, képesek az érintettek ellátására. Szollár Domokos elmondta: a felfüggesztéssel párhuzamosan indítja el a MEH azt az eljárást, amelyben új ellátó céget keres. Először önkéntesen hirdeti meg az érintett fogyasztói kör átvételét, s ha ez nem jár sikerrel, akkor az átvételre céget kötelezhet. A rendeletre a hazai gázpiac liberalizálása miatt volt szükség. 2008. július 1-je óta ugyanis a fogyasztók több gázkereskedő és egyetemes szolgáltató kínálata közül választhatnak, szabadpiaci cégek látják el a szolgáltatást, ez magában hordozza azt a kockázatot, hogy valamilyen ok miatt nem tudják ellátni feladatukat.

É. S.

(Világgazdaság, 2010. március 4., csütörtök, 3. oldal)

Dávid és Góliát kenyérharca

Az áruházláncban vevőcsalogató az olcsó pékáru

Vevőcsalogatónak kínálják a nagy hipermarketek az olcsó kenyeret, péksüteményt. Azért tudják a kis pékségek árai alatt adni ezeket a termékeket, mert saját sütődéikből közvetlenül jut a kenyér, a kifli, a zsömlé az eladótérbe, nincs szállítási költség, és az alapanyagot is nagy tételben veszik. Kósa Lajos, a Fidesz alelnöke szerint „ha megengedjük a hipermarketeknek, hogy ők maguk süthessenek pékárut, akkor ezzel halálra ítéljük a pékárusütéssel foglalkozó kisvállalkozásokat”.

A szakemberek azonban a tiltáson kívül más megoldásokat is javasolnak. Werli József, a Pékszövetség szakmai titkára szerint a sütődéknek termelőüzemként, külön elszámolással, nyereségérdekeltséggel kellene működniük. Ez kiegyenlítettebbé tenné a versenyt. Vámos György, az Országos Kereskedelmi Szövetség főtitkára viszont azt mondja: a Kósa által javasolt tiltás nem gyengítené a nagyok tőkeerejét és nem növelné a kicsik versenyképességét.

Nem süthetnének pékárut a nagy áruházláncok a Fidesz hatalomra kerülése után. Legalábbis Kósa Lajos azt nyilatkozta a FigyelőNetnek, hogy „ha például megengedjük a hipermarketeknek, hogy ők maguk süthessenek pékárut, akkor ezzel halálra ítéljük a pékárusütéssel foglalkozó kisvállalkozásokat”. A szakemberek azonban a tiltáson kívül más megoldásokat is javasolnak.

Vevőcsalogatónak kínálják a nagy hipermarketek az olcsó kenyeret, péksüteményt. Azért tudják a kis pékségek árai alatt adni ezeket a termékeket, mert saját sütődéikből közvetlenül jut a kenyér, a kifli, a zsömlé az eladótérbe, nincs szállítási költség, és az alapanyagot is nagy tételben veszik, vagyis jobb az alkupozíciójuk a kicsiknél.

- Kétségtelen, a hipermarketek sütődéinek bezárása is egyfajta megoldás, de azért van más is. Például a sütődéknek termelőüzemként, külön elszámolással, nyereségérdekeltséggel kellene működniük, szigorúan betartatva a higiéniai előírásokat, ugyanúgy, mint a kicsiknél. Ez kiegyenlítettebbé tenné a versenyt - mondja Werli József, a Pékszövetség szakmai titkára. Ezzel elérhető lenne, hogy a nagy áruházláncok hipermarketjei se árusíthassák a kis pékségek árainál jóval olcsóbban a sütőipari termékeket. A gond ugyanis az, hogy jelenleg a láncok a szakmai önköltségi ár alatt forgalmazzák a kenyeret, péksüteményt - füzi hozzá a szakmai titkár. A láncok ráadásul nem sok figyelmet fordítanak a minőségre - dohogott Werli. A szakember szerint az európai gyakorlatban sem igazán elterjedt, hogy a hipermarketek saját sütődékben készítsék a pékárut. Legföljebb készre sütik a félkész árut. A kisvállalkozások képtelenek az 5 forintos zsömlével, a 89 forintos kenyérral versenyezni. Werli szerint az igazi megoldás az lenne, ha a hipermarketekben csak a kommersz és a csomagolt, nagyüzemi termékek kapnának helyet. A kisebb sütődéknek pedig a nyugat-európai mintákat követve saját szaküzleteik lennének.

A saját szaküzlet kialakítása azonban 20-25 millió forintba is belekerülhet, s erre nincs pénzük a kisvállalkozóknak. Ebben pedig elkelne az állami segítség.

Vámos György, az Országos Kereskedelmi Szövetség főtitkára szerint az igaz, hogy a magyar kisvállalkozások halmozottan hátrányos helyzetben vannak a gazdaság minden területén. Ráadásul egy kisvállalkozás, a méretei miatt, eleve csak kevés területen válhat beszállítóvá a kereskedelemben és az iparban egyaránt. A kisvállalkozásokat a műszaki fejlesztésben, továbbá az adózásban is kellene támogatni.

A Kósa által javasolt adminisztratív korlátozás viszont könnyen ütközhet az unióknak az áru és a tőke szabad áramlására vonatkozó alapelveivel, amit a közösség meg is követel a tagállamoktól, s olyan torzuláshoz vezethet, ami a kívánt és helyes célt nem segítené - vélte a szakember. A tiltás egyébként nem gyengítené a nagyok tőkeerejét, és nem növelné a kicsik versenyképességét. Vámos György szerint a sütőipari kisvállalkozásnak a nagyobb, tőkeerősebb sütődék az igazi versenytársai. Ha megtiltanák a láncoknak a saját sütést, akkor könnyen lehet, hogy a nagy sütődéktől szereznek be a pékárut és nem a kicsiktől.

(Népszava, 2010. március 4., csütörtök, 1+16. oldal)

„Nem leszek jobbikos!”

A lapnak Mihálovits András a GVH szóvivője nyilatkozik: „Téved Makovecz Imre, amikor a GVH-t kárhóztatja az országba érkező kifogásolható minőségű termékek miatt, és ugyancsak a GVH-t teszi felelőssé azért, mert a „multik” kiviszik a hasznot az országból. Az egészségre káros termékek kiszűrése nem a versenyhivatal, hanem az élelmiszer-biztonságért felelős hatóság feladata. Továbbá a GVH nem kedvezményezhet egyetlen „multinak” sem, mert az állami támogatásoknak sem az odaítélésére, sem pedig felhasználásuk ellenőrzésére nem rendelkezik hatáskörrel. A neves építész ugyanakkor elismerően szól a német kamarai rendszerről, amely minimálárakat határoz meg. A GVH meggyőződése, hogy a minimálárak rendszere alkalmatlan arra, hogy a minőséget garantálja. Magyarországon van kötelező kamarai tagság és ajánlott kamarai díjtételek. Ám önmagában ettől a rendszertől nem javult sem a minőség, sem az ízlés, sem a kultúra. Az építészetet érintő bajok okát megítélésünk szerint nem az „öldöklő” -versenyben kell keresni.” (március 4. *Heti Válasz* 65.o.)